

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. spalio 3 d.
(OR. en)

12934/22

LIMITE

JAI 1252
COPEN 337
FREMP 192
JUSTCIV 119

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Teisininkų mokymas ir jo poveikis teisei kreiptis į teismą teisinės valstybės kontekste

Delegacijoms priede pateikiamas pirmiau nurodytas pranešimo projektas.

Diskusija teisinės valstybės tema

Teisininkų mokymas ir jo poveikis teisei kreiptis į teismą teisinės valstybės kontekste

Aukštos kokybės mokymas, apimantis įvairias sritis, pavyzdžiui, pačią teisę (nacionalinę, ES ir tarptautinę), Europos teisinės valstybės standartus, neteisingas žinias, teisminių institucijų naudojamas skaitmenines priemones, teisėjų profesinius ir vadovavimo įgūdžius, labai prisideda prie teismų sprendimų kokybės ir piliečiams teikiamų teisingumo paslaugų¹.

Todėl itin svarbu rengti specializuotus teisininkų mokymus, visų pirma siekiant padidinti teismų prieinamumą specialių poreikių turintiems asmenims, užtikrinti vaikų poreikiams pritaikytus procesus, teikti tinkamą paramą nusikaltimų aukoms ir kitoms pažeidžiamoms grupėms ir sudaryti sąlygas teismams geriau keistis informacija tarpusavyje, taip pat su žiniasklaida ir visuomene.

Taip pat svarbu tai, kad gerai apmokyti teisėjai atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant teisinės valstybės principą ir veiksmingą teisminę apsaugą. Jų tęstiniu mokymu remiamos pastangos didinti nacionalinių teisingumo sistemų nepriklausomumą, kokybę ir veiksmingumą.

¹ 2022 m. ES teisingumo rezultatų suvestinės (dok. 9304/22 + ADD 1) 39 ir 32 diagramos ir 2021 m. ES teisingumo rezultatų suvestinės 35 diagrama (dok. 10934/21).

Teisininkų mokymo svarba, atsižvelgiant į pagrindinius teisingumo sistemų bruožus, yra pripažįstama ir nacionaliniu, ir Europos lygmenimis. Valstybės narės savo atitinkamų teisminių institucijų nariams rengia specializuotus teisininkų mokymus – per kompetentingas ministerijas, savivaldos organus ar konkrečias akademinės institucijas. Pirminis mokymas yra svarbus etapas siekiant tapti nepriklausomu ir nešališku specialistu; mokymas atlieka ypač svarbų vaidmenį teisėjų atrankoje ir jų karjeroje, taip prisidedant prie teisinės valstybės principo laikymosi užtikrinimo.

ES lygmeniu nuo 2011 m. Europos Komisija rengia bendrą strateginę teisininkų mokymo programą, orientuotą į ES teisę, ir paskiausioje programoje² daugiausia dėmesio buvo skirta pirminiam mokymui, kurio ryšys su teisinės valstybės principu buvo aptartas 2022 m. pavasarį bendrai su Tarybai pirmininkavusia Prancūzija surengtoje konferencijoje³. Kalbant apie praktinį įgyvendinimą, Europos teisėjų mokymo tinklas (ETMT) skatina mokymą ir keitimąsi žiniomis apie Europos teismines institucijas, o Europos teisės akademija (ERA) ir Europos viešojo administravimo institutas (EIPA-Liuksemburgas) padeda stiprinti žinias apie ES teisę, be kita ko, teisminėse institucijose. Europos teisininkų mokymo strategija skatinamas visų su teisingumo administravimu susijusių profesijų atstovų, kurie kartu su teisminėmis institucijomis prisideda prie teisinės valstybės kultūros kūrimo teisingumo sistemose ir užtikrina veiksmingą teisę kreiptis į teismą, mokymas. Strategijoje raginama aktyviai dalyvauti suinteresuotiesiems subjektams, pavyzdžiui, Europos advokatūrų ir teisininkų draugijų tarybai (CCBE), Europos teisininkų fondui, Europos notarams (CNUE) ir Europos teisminių institucijų pareigūnų sąjungai. Galiausiai Komisija, rengdama metines ataskaitas, stebi praktikuojančių teisininkų dalyvavimą mokymuose ES teisės klausimais⁴.

² Naujausias dokumentas: Teisingumo užtikrinimas ES: 2021–2024 m. Europos teisėjų mokymo strategija (dok. 13704/20)

³ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/conference_report_initial_training_of_justice_professionals_serving_the_rule_of_law-en.pdf

⁴ Metinės ataskaitos apie Europos teisėjų mokymą, Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas, Europos Komisija, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/european-judicial-training-2021-2nd_edition.pdf

Jau kelerius metus ES teisingumo rezultatų suvestinėje pateikiami teisininkų mokymo tam tikrų aspektų rodikliai⁵. Metinėse teisinės valstybės principo taikymo ataskaitose Komisija taip pat nagrinėja atitinkamus pokyčius teisininkų mokymo srityje valstybėse narėse, kurie atspindi atitinkamuose šalių skyriuose⁶. Be to, pagal Teisingumo programą 17,7 mln. EUR skirta siekiant remti teisingumo srities specialistų mokymą ES civilinės, baudžiamosios ir pagrindinių teisių teisės, valstybių narių teisinių sistemų ir teisinės valstybės klausimais⁷. Kai kurių valstybių narių nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose taip pat skirta papildomų išteklių teisėjų mokymui gerinti.

Teisingumo ministrai ne kartą patvirtino, kad pirminis ir tęstinis teisininkų mokymas prisideda prie atitinkamų teismų sistemų veiksmingumo, kokybiškumo ir nepriklausomumo. Taip pat jie susitarė, kaip išdėstyta paskiausiame dokumente – 2021 m. Tarybos išvadose „Teisingumo profesijų atstovų mokymo stiprinimas“⁸ – kad teisininkų mokymas didina tarpusavio pasitikėjimą, kuris yra būtinas teisminiam bendradarbiavimui civilinėse ir baudžiamosiose bylose.

Atsižvelgiant į tai, kad visi šie elementai yra neatsiejama Europos teisinės valstybės kultūros dalis, atsižvelgiant į Tarybos metinį dialogą teisinės valstybės klausimais ir atsižvelgiant į rugsėjo 20 d. Bendrųjų reikalų tarybos posėdyje įvykusias horizontaliąsias diskusijas, ministrai raginami diskutuoti šiais klausimais:

⁵ 2022 m. ES teisingumo rezultatų suvestinė (dok. 9304/22+ ADD 1)

⁶ [2022 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Komunikatas ir šalių skyriai | Europos Komisija \(europa.eu\)](#) (žr. 11408/22 + ADD 1-28).

⁷ 2022 m. ES teisingumo rezultatų suvestinė (dok. 9304/22+ ADD 1)

⁸ Dok. 6926/21 + COR 1

- 1. Kaip valstybės narės, atsižvelgiant į 2021–2024 m. Europos teisininkų mokymo strategijoje nustatytus plataus užmojo tikslus, užtikrina skaitlingą teisėjų dalyvavimą tęstiniame mokyme? Ar nacionaliniu lygmeniu yra kokių nors priemonių, skirtų vykdyti dalyvavimo teisininkų mokyme stebėseną ir įvertinti mokymo poveikį ir veiksmingumą?*
- 2. Kaip tęstinis teisininkų mokymas, tiek savanoriškas, tiek privalomas, yra susijęs su teisėjų karjeros raida apskritai arba su jų pradėjimu eiti teismų valdymo pareigas? Ar manoma, kad tarp pareigos dalyvauti mokyme ir teisėjų nepriklausomumo esama kokios nors įtampos?*
